

30 MAR 2015

POLITIET

Det Kongelige justis- og beredskapsdepartement
Lovavdelingen
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Deres referanse
14/6745 ES LLE/bj

Vår referanse
2014/04840-4 531

Dato
25.03.2015

Hørings svar - Tilregnelighetsutvalgets utredning NOU 2014:10 Skyldevne - sakkyndighet og samfunnsvern

STPD ønsker å gi hørings svar angående det som vurderes som det mest grunnleggende i lovforslaget - Del III Skyldevne

I de fleste lands utilregnelighetsregler er det ikke tilstrekkelig til straffrihet at lovbrøteren befant seg i en abnorm sinnstilstand da handlingen ble begått. Det kreves også at handlingene på en aller annen måte kan anses som en følge av tilstanden. Vi mener at det dermed må kreves en særlig begrunnelse for at reglene på dette området i Norge skal avvike fra en slik oppfatning. Utvalgets redegjørelse for valg av prinsipp og forslag synes farget av konklusjonen

Utgangspunktet er at en regel om strafferettslig tilregnelighet bør være i overensstemmelse med alminnelig forståelse av hva som kjennetegner personer som ikke kan holdes strafferettslig ansvarlig. I vårt politidistrikt har vi flere utilregnelige gjerningsmenn som begår en rekke straffbare handlinger som er motivert ut fra egen eller andres vinning. Det vil si akkurat den samme motivasjon for å begå handlingene som tilregnelige lovbrøtere. All den tid en handling ikke er et utslag av en psykisk avvikstilstand er det vår oppfatning at denne skal vurderes slik også, på lik linje med handlinger begått av tilregnelige lovbrøtere. Det er vår oppfatning at dette stemmer bra med alminnelig forståelse av begrunnelsen for å frita utilregnelige lovbrøtere for straff.

Utvalget viser under pkt 8.3.3 til at ingen har maktet å tydeliggjøre hva man skal se hen til for å avgjøre om slik sammenheng foreligger. Vi antar at dette best gjøres ved en konkret vurdering av handlingen og gjerningsmannens forklaring sammenhold med hvordan rettspraksis utvikler seg på området. Det er en rekke tema for rettens vurdering det er vanskelig å finne kriterier for, herunder begrepet straffens "allmennpreventiv betydning", slik at dette ikke kan være avgjørende.

Utvalgets påpeking av betydningen av empirisk kunnskap ved rettens vurdering av strafferettslig tilregnelighet etterlater ikke et inntrykk av tillit til landets domstoler når det anføres at retten vil måtte ty til "mer eller mindre svevende hypoteser om hvorvidt den

Sør-Trøndelag politidistrikt

Påtaleenheten, besøk: Gryta 4
Post: Postboks 2475 Sluppen, 7005 Trondheim
Tlf: 73 89 90 90 Faks: 73 89 92 63
E-post: post.sor-trondelag@politiet.no

Org. nr.: 983998631
Bankgiro: 7694 05 11484

tiltalte hadde viljens frihet i behold da lovbruddet ble begått” eller at retten skulle la seg påvirke av ”medienes rop om straff”. Retten vurderer i alle straffesaker den tiltaltes skyld, og skal etter lovens ordning også vurdere skyldevne. Saken etter 22. juli viser med all tydelighet at det ikke alltid er faglig konsensus om tilregnelighetsspørsmålet, til tross for at det i psykiatriske fagmiljø er stor grad av faglig konsensus om diagnostikk. Det er ikke fra utvalgets side anført vektige argumenter på hvorfor retten skulle ha større problemer med å ta stilling til spørsmålet om tilregnelighet med et blandet prinsipp som grunnlag, med krav til årsakssammenheng mellom sykdom og handling før en person ikke skal straffes.

Overfor den som på grunn av en alvorlig psykisk avvikstilstand har en forstyrret oppfatning av virkeligheten og en sterkt begrenset evne til å styre sine handlinger etter samfunnets normer, er det lite grunnlag for å bebreide vedkommende all den tid handlingen er et brudd på samfunnets normer nedfelt i lov. Det er vårt syn at det ikke er slik at en avvikstilstand medfører at man ikke har evne til å styre sine handlinger på noen punkt i livet. Dermed er det mulig å gjøre en vurdering av hvilke handlinger som er et utslag av den psykiske sykdommen og hvilke som ikke er det.

STPD er etter dette ikke enig i utvalgets hovedkonklusjon på dette punktet, og mener utvalgets drøfting er preget av konklusjonen. Om Norge skal fastholde et system som avviker fra de aller fleste land i Europa sine systemer, bør dette begrunnes bedre.

Med hilsen

Nils Kristian Moe
politimester

Saksbehandler:
Marianne Høyer
Tlf: 48161834